הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפג שפד

שפג כְּשֶׁאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי בַּבַּיִת אֵינוֹ מְעַכֵּב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א אֵינוֹ יְהוּדִי הַבָּא (א) עִם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים (ב) וְאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּבֵיתוֹ, אֵינוֹ אוֹסֵר (ג) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״א (ס״ל)), וְיָעֲרְבוּ וְיִהְיוּ מֻתָּרִים. בָּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, (ד) אוֹסֵר (ה) וְהָעֵרוּב בָּטֵל. וּמֵיהוּ (ו) יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת, וְאַחַר כָּךְ יְבַטֵּל הָאֶחָד לַחֲבֵרוֹ (ז) וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר. (ח) * וְכָל שֶׁכֵּן אִם (ט) מֵת הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּשַׁבָּת שֶׁיְּבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר:

שפד אֵינוֹ יְהוּדִי אַכְסְנַאי אִם מְעַכֵּב. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א אֵינוֹ יְהוּדִי הַנִּכְנָס (א) לְשֵׁם אַכְסָנָאוּת, אִם נִכְנַס (ב) שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת אֵינוֹ אוֹסֵר לְעוֹלָם, וְאִם (ג) נִכְנַס

א מַעֲבָדָא דְּרַב חֲנִינָא בַּר יוֹסֵף וְכוּ׳ בְּהֲהוּא פִּנְדָּק כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם בְּפִסְחָאוֹת שֶׁלָּפָנֵינוּ עֲרוּבִין ס״ה (ע״ב), הָרִי״ף (כ.) וְהָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ט) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ב׳ (הי״ג).

א יְרוּשַׁלְמִי (פ״ו ה״ב), כְּתָבוּהוּ הַתּוֹסָפוֹת וְהָרֹא״שׁ אַשְׁתְּנִיתִין דְּאַנְשֵׁי חֶצֵר וְכוּ׳ ס״ט (ע״ב) (תוס׳ ד״ה ושלהם, ורא״ש פ״ו סי׳ טו).

בַּאֵר הֵיטֵב

בַּעַל הַבַּיִת. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב המרדכי בריש), טַ״ז (ס״ק יט):

א (ס) **מֵת.** וְהֵינוּ שֶׁלֹּא שָׁכְרוּ מִמֶּנּוּ תְּחִלָּה רַק הָיוּ אֲסוּרִים, וּבְמִיתַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי נַעֲשָׂה הַתֵּר עַל יְדֵי שֶׁיְּבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, אֲבָל אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ קֹדֶם שַׁבָּת וְהָיָה לָהֶם עֲרוּב רַק שֶׁבְּשַׁבָּת שָׁמַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי נֶאֱסָר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שפ״ב סָעִיף ז׳ סָעִיף קָטָן ו׳, שׁוֹכְרוֹ מִן הַיּוֹרֵשׁ בְּשַׁבָּת הַהוּא וְאֵין צָרִיךְ אַחַר כָּךְ בְּטוּל רְשׁוּת יְדֵי בְּעָרוּב שֶׁעָשׂוּ תְּחִלָּה, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּחוֹל. ט״ז (סק״ב), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּמִשְׁמַע מִתּוֹסְפוֹת דַּף ס״ו עַמּוּד א׳ דַּאֲפִלּוּ הָיָה הָאֵינוֹ יְהוּדִי כְּאן מֵאֶתְמוֹל וְשָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ וּמֵת בְּשַׁבָּת בְּטֵל הָעָרוּב וּצְרִיכִים לְבַטֵּל, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן סִימָן שפ״ב סָעִיף קָטָן ו׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הַלָּכָה

כֵּן בְּשֶׁבְּלֵי הַלֶּקֶט מִקּוֹר הַאי דִּינָא, וּבָאֶמֶת לֹא הָיָה לִפְנֵיהֶם רַק שֶׁבְּלֵי לֶקֶט הַקָּצָר, וּבְשֶׁבְּלֵי הַלֶּקֶט הַשָּׁלֵם שֶׁיָּצָא בְּיָמֵינוּ לְאוֹר, מְפֹרָשׁ כְּכָל דִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף וְהָרַמְ״א, עַיֵּן שָׁם בְּעִנְיַן שַׁבָּת סִימָן קי״א:

א * **וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ח) שֶׁכָּתַבְנוּ דְּקָאֵי אַעֲרֵבוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן וְכוּ׳, כֵּן פֵּרֵשׁ הַנָּהָר שָׁלוֹם (סק״א). וְעַיֵּן שָׁם דִּבְהָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן **וְלֹא הָיָה רוֹצֶה לְהַשְׁכִּיר מִבְּעוֹד יוֹם עַד שֶׁחָשְׁכָה וְהִשְׁכִּיר אַחַר כָּךְ אוֹ מֵת, פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ בְּטוּל.** וּמְצֻדָּד שָׁם דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הָרַאֲבַ״ד הַחוֹלֵק עַל הָרַשְׁבָּ״א (סה: ד״ה ואתא) וּסְבִירָא לֵיהּ דְּהָעֲרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר, הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא הָיָה הָעַכּוּ״ם בְּבֵיתוֹ, דְּחֵל הָעֲרוּב עַד שֶׁבָּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁלֹּא חָל בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּלָל. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר דְּגַם הוּא מַסְפִּים בְּעִקַּר הַדִּין לְדִבְרֵיהוּ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְשׁוּתוֹ, מְהַנֵּי, וּדְמֵי שְׁכִירוּת הַמָּקוֹם עוֹלִים גַּם לִשְׁכִירוּת הָרְשׁוּת:

א (א) **עִם שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים.** בְּחָצֵר אֶחָד: (ב) **וְאֵין הָעַכּוּ״ם בְּבֵיתוֹ.** שֶׁהֲלָךְ קֹדֶם הַשַּׁבָּת הוּא (ס) וְכָל בְּנֵי בֵיתוֹ לְעִיר אַחֶרֶת: (ג) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שע״א.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּשָׁם נִתְבָּאֵר לְדַעָה רִאשׁוֹנָה דְּדַוְקָא כְּשֶׁהֲלָךְ לְמָקוֹם רָחוֹק יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא בְּשַׁבָּת, א] וּלְדַעָה שְׁנִיָּה אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם אֵינוֹ אוֹסֵר: (ד) **אוֹסֵר.** וְלֹא אָמְרִינַן דִּכְיָון שֶׁהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת. (ג) וַאֲפִלּוּ אִם הָלַךְ לְמָקוֹם רָחוֹק יוֹתֵר מִמַּהֲלַךְ יוֹם, כֵּיוָן שֶׁבָּא אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת, (ג) אִגְלָאֵי מִלְּתָא לְמַפְרַע דְּיָצָא מִשָּׁם בַּחֹל, וּבְכִנְיַסַת הַשַּׁבָּת הָיָה בְּתוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם וְהָיָה עוֹמֵד לָבוֹא בְּשַׁבָּת, וּלְכָךְ לֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר הוֹאִיל וְהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ד) הָיָה עוֹמֵד לְהִיוֹת נֶאֱסָר אַחַר כָּךְ: (ה) **וְהָעֲרוּב בָּטֵל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַחַר כָּךְ דַּאֲפִלּוּ אִם יִשְׁכֹּרוּ מִן הָעַכּוּ״ם לֹא יְהֵא יָכוֹל לְטַלְטֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְבַטְּלוּ הָרְשׁוּת אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, מִשּׁוּם (ס) דְּהָעֲרוּב נִתְבַּטֵּל תֵּכֶף בְּבוֹא הָעַכּוּ״ם לְבֵיתוֹ: (ו) **יְכוֹלִים לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ.** וְאֵין זֶה דּוֹמֶה לְמִקָּח וּמִמְכָּר, (ו) מִשּׁוּם דְּאֵין זֶה אֶלָּא לְהַתִּיר טְלִטּוּל: (ז) **וְיִהְיֶה הַיָּחִיד מֻתָּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, הָאִישׁ שֶׁבִּטְּלוּ לוֹ אֶת הָרְשׁוּת. מַה שֶּׁאֵין כֵּן הַמְבַטֵּל בְּוַדַּאי אִסּוּר, אִם לֹא שֶׁחָזַר הַשֵּׁנִי וּבִטֵּל לָרִאשׁוֹן דְּאָז מֻתָּר מֵאֶתְמוֹל. כַּנַּ״ל בְּסוֹף סִימָן שפ״א (ס״ז): (ח) **וְכָל שֶׁכֵּן אִם מֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ו) שֶׁעֵרְבוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְלֹא הָיָה הָעַכּוּ״ם כָּאן, וּבָא בְּשַׁבָּת וּמֵת בּוֹ בַּיּוֹם, דְּוַדַּאי מֵהֲנֵי בְּטוּל לְחוּד מִקַּל וָחֹמֶר, דְּכֵיוָן דְּגַם הֵיכָא דְּצָרִיךְ שְׁכִירוּת וּבְטוּל מֵהֲנֵי אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, וְכָל שֶׁכֵּן בְּטוּל לְחוּדָא [וְהוּא הַדִּין (פ) אִם לֹא עֵרְבוּ כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם מִפְּנֵי הָעַכּוּ״ם שֶׁהוּא אוֹסֵר עֲלֵיהֶן, וּמֵת בְּשַׁבָּת, דִּמְבַטֵּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ וְשָׁרִי]. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא שָׂכְרוּ מִן הָעַכּוּ״ם, אֲבָל אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְגַם עֵרְבוּ, וּמֵת הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת, אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹרְשִׁים לֹא נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב, אַף שָׁעֲדַיִן (ט) לֹא שָׂכְרוּ מִן הַיּוֹרֵשׁ, דְּכֵיוָן שֶׁהַתֵּר תְּחִלַּת הַשַּׁבָּת הַתֵּר לְכָל הַשַּׁבָּת:

א (א) **לְשֵׁם אַכְסָנָאוּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא נִכְנַס לְשָׁם לִקְבַּע שָׁם דִּירָתוֹ, אֶלָּא לְפִי שָׁעָה לְהִתְאַכְסֵן שָׁם: (ב) **שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת.** (פ) לָאו דַּוְקָא, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא נִכְנַס בִּרְשׁוּת: (ג) **נִכְנַס בִּרְשׁוּת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ס) שֶׁהִשְׁאִילוֹ אוֹ הִשְׂכִּירוֹ חֶדֶר מֵיָּחִיד לְהִתְאַכְסֵן שָׁם. ב] כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) הַגְּרַ״ז (ס״א), וּפְשׁוּט: (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) חֲמַד מֹשֶׁה (סי׳ שעד סק״א) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) לְשׁוֹן הָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ט) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים, **וְכָל שֶׁכֵּן לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם** (פ״ד הי״ג ע״ין מ״מ) **דְּסָבַר דִּבְעֵינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּדֶרֶךְ מֵהֲלַךְ יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד, אִם כֵּן הֵכָא כֵּיוָן דְּאִגְלָאֵי מִלְּתָא שֶׁהָיָה תּוֹךְ מַהֲלַךְ יוֹם, אִם כֵּן הַהַתֵּר הָיָה מִתְּחִלָּה עַקָּר בָּטְעוּת:** (ס) **וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת שֶׁעֵרְבוּ פַּעַם אַחַת לִשְׁנָה עַל יְדֵי פֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם וְנִסְתַּם הַפֶּתַח בְּחוֹל וְנִפְתַּח בְּשַׁבָּת דְּפָסַק לְעֵיל בְּסִימָן שע״ד** (ס״א) **שֶׁהָעֲרוּב חוֹזֵר וְנֵעוֹר, דְּשָׁאנֵי הָתָם שֶׁבִּשְׁעָה שֶׁעֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת לְשָׁנָה לֹא הָיָה הַפֶּתַח שֶׁבֵּינֵיהֶם עוֹמֵד אֶז לְסִתְּם בְּשָׁנָה זוֹ וּלְהִתְבַּטֵּל עֲרוּבוֹ, וְאִם כֵּן הָיָה תְּחִלַּת הָעֵרוּב בְּהֶכְשֵׁךְ לְכָל יְמֵי הַשָּׁנָה וּלְכָךְ אָמְרִינַן דְּחוֹזֵר הָעֵרוּב לְקַדְמוּתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁכֵּיוָן שֶׁבָּא הָעַכּוּ״ם בְּשַׁבָּת אִם כֵּן מִתְּחִלָּה כְּשֶׁנַּעֲשָׂה הָעֵרוּב לֹא הָיָה עוֹמֵד לְהִתְקַיֵּם כָּל הַשַּׁבָּת, שֶׁכְּשֶׁיָּבֹא הָעַכּוּ״ם יִתְבַּטֵּל** [קְרֵבָן נְתַנְאֵל (שם סק״ל) חֲמַד מֹשֶׁה (שם) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וְהַגְּרַ״ז (ס״ב). וּמִיַּשְׁבִים בָּזֶה קְשִׁיַּת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסוֹף סָעִיף קָטָן א׳, וְכֵן כְּהָאי גַּוְנָא מְתֻרָצִים עַל מַה שֶּׁהִקְשָׁה הַמָּגֵן אַבְרָהָם מִשְּׁתֵּי קְפָנִיוֹת. וּבָאֶמֶת מִכְּרָח לְתָרֵץ כֵּן שֶׁלֹּא יִסְתְּרוּ שְׁנֵי הַדִּינִים אֲהָדָדֵי, דִּשְׁנֵיהֶם הוּכְאוּ בְּסִפֵּר אוֹר זָרוּעַ (סי׳ קסח) בְּשֵׁם הָר״י בַּר שְׁמוּאֵל בַּעַל הַתּוֹסָפוֹת עַיֵּן שָׁם]: (ו) אַחֲרוֹנִים: (ז) כֵּן מַשְׁמַע מִנְּהַר שָׁלוֹם (סק״א) שֶׁהוּא מְפָרָשׁ כֵּן דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. **וְלֹא דָמֵי לְמַת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת וְאוֹתוֹ הַיִּשְׂרָאֵל לֹא נָתַן חֵלֶק בָּעֵרוּב בְּנֵי הֶחָצֵר וְאַף עַל פִּי כֵן עֵרוּבָן קַיָּם, אַף דִּבְשָׁעָה שֶׁהָיָה חַי לֹא הָיָה עֵרוּבָן מוֹעִיל לִכְלוּם וַאֲפִלּוּ הָכִי מִכֵּיוָן שֶׁמַּת מוֹעִיל, שְׁאנֵי הָתָם דַּחֲזוּ בַּלְּהוּ לְעֵרוּבֵי מֵאֶתְמוֹל אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח,** לְפִיכָךְ עַכְשָׁו שֶׁמַּת נִתְבַּטֵּל רְשׁוּתוֹ וּמוֹעִיל עֵרוּבָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעַכּוּ״ם דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה בְּבֵיתוֹ מֵאֶתְמוֹל לֹא הָיָה רָאוּי לְהִתְעָרֵב עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּשְׂכְּרוּ מִמֶּנּוּ: (ס) פְּרִישָׁה (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ה) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה), וְכַנִּרְאֶה שֶׁהַסְּכִים עִמּוֹ הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ב) ג] דְּלֹא כְּטַ״ז (סק״ב):

א (פ) שֶׁהֲרֵי אֲפִלּוּ בְּנִכְנַס סְתָמָא כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שָׁאַל אוֹ שָׂכַר מִמֶּנּוּ מָקוֹם שֶׁלֹּא יָכוֹל לְסַלְּקוֹ בְּכָל שָׁעָה, אֵינוֹ אוֹסֵר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּיהּ (בה״ל ד״ה אינו). וְכֵן בְּתוֹסְפוֹת (ד״ה ושלהם) וּבְרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ טו) עֲרוּבִין דַּף ס״ט עַמּוּד ב׳ אִיתָא בִּלְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי דְּלֹא עֵילִין בִּרְשׁוּת, וְעַיֵּן בְּעֵצִי אַלְמֻגִּים (סק״ג): (ג) וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סוֹף סִימָן ש״ע (ס״ה) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אינו אוסר) בְּשֵׁם הַגְּרַ״א:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וכן פסק בשו״ע הגר״ב (ס״א) וכדעת הרמ״א שם. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ג) פסק כדעת הט״ז. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״א) פסק כהמג״א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah